Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/3168

20.6.2025

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Kompas konkurencyjności dla UE

(C/2025/3168)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Główne przesłania

1. Zgadza się z Komisją Europejską, że Europa nie dotrzymała kroku innym dużym gospodarkom z powodu **utrzymującej się luki we wzroście produktywności** i że musi podjąć natychmiastowe działania, by przewodzić w sferze najważniejszych technologii, tak aby stać się światowym liderem w dziedzinie innowacji, wydajności i dekarbonizacji kluczowych obszarów technologii w celu odzyskania konkurencyjności i zapewnienia mieszkańcom dobrobytu.

2. Podkreśla jednak, że konkurencyjność Europy może być odporna i zrównoważona tylko wtedy, gdy będzie zakorzeniona w silnym europejskim modelu społecznym opartym na spójności społecznej, zmniejszaniu nierówności i sprawiedliwym opodatkowaniu.

3. Popiera **trzy wymogi transformacyjne** oraz **horyzontalne czynniki sprzyjające** wymienione w kompasie, które muszą stanowić podstawę konkurencyjności.

4. Podkreśla, że proponowane horyzontalne czynniki sprzyjające nie powinny skutkować bardziej scentralizowanym modelem zarządzania opartym wyłącznie na dialogu między Komisją a rządami krajowymi, co byłoby niekorzystne dla władz szczebla niższego niż krajowy i utrudniałoby uwzględnienie kwestii terytorialnych.

5. Nawiązując do **podjętego w strategicznych wytycznych zobowiązania przewodniczącej Ursuli von der Leyen** do „postawienia w naszych pracach na pierwszym miejscu regionów", proponuje, aby **instytucje UE, rządy krajowe, władze lokalne i regionalne oraz sektor prywatny współpracowały w celu wdrożenia kompasu oraz opowiadały się za podejściem ukierunkowanym na konkretny obszar**.

6. Wzywa do ustanowienia **jasnych zasad współpracy między wszystkimi szczeblami sprawowania rządów** podczas wdrażania kompasu w ciągu najbliższych pięciu lat oraz proponuje **nowe partnerstwo** między Europejskim Komitetem Regionów a Komisją w celu wprowadzenia kompasu, w tym:

— przeprowadzanie **systematycznych ocen oddziaływania terytorialnego** odnośnie do kluczowych inicjatyw przewidzianych w Kompasie, które mają bezpośredni wpływ na gminy i regiony w całej UE,

— uwzględnienie prac **sieci RegHub KR-u**, która przekazuje informacje zwrotne na temat wdrażania rozporządzeń UE w terenie, w ramach corocznych **dialogów zainteresowanych komisarzy na temat wdrażania**,

— przeprowadzanie **corocznej debaty politycznej na temat stanu realizacji kompasu** i jego wpływu na władze lokalne i regionalne w celu pomiaru postępów w zwiększaniu konkurencyjności,

— dopilnowanie, aby **narzędzie koordynacji konkurencyjności** uwzględniało różnorodność (możliwości i słabe punkty) obszarów europejskich oraz podział kompetencji w państwach członkowskich,

— zapewnienie szybkiego uwzględnienia **prac platformy ds. dostosowania się do wymogów przyszłości (F4F)**. KR zobowiązuje się do aktywnego udziału w przyszłych pracach platformy nad sprawnością regulacyjną i uproszczeniem oraz apeluje, by metody pracy platformy obejmowały też etap przedustawodawczy, co zagwarantuje oparte na dowodach, ukierunkowane na konkretne miejsce i spójne podejście w całym cyklu legislacyjnym,

— zadbanie o to, by oceny terytorialne uwzględniały rzeczywistość regionów, w których występuje poważne ryzyko depopulacji i starzenia się społeczeństwa. Rozproszenie terytorialne, starzenie się społeczeństwa i niska gęstość zaludnienia, a także brak masy krytycznej przedsiębiorstw utrudniają skuteczną realizację jednolitej polityki konkurencyjności. W ramach kompasu należy przewidzieć wskaźniki i instrumenty dostosowane do tych regionów, z uwzględnieniem ich ograniczeń strukturalnych, ale również ich potencjału, gwarantując sprawiedliwe i skuteczne włączenie ich w obręb europejskiej strategii.

7. Zaznacza, że **czysto sektorowa ocena konkurencyjności Europy** jest niewystarczająca do zwiększenia wzrostu produktywności w całej UE.

8. Odnotowuje, że władze lokalne i regionalne są **głównym motorem konkurencyjności**, ponieważ realizują strategiczny program UE w terenie i skutecznie wspierają ekosystemy innowacji poprzez inwestycje i zamówienia publiczne.

9. Jest przekonany, że konkurencyjność oraz spójność terytorialna, gospodarcza, cyfrowa i społeczna są ze sobą powiązane i stanowią zasadnicze elementy funkcjonowania oraz dalszego rozwoju **jednolitego rynku**.

10. Opowiada się za wdrożeniem środków mających na celu sprostanie wyzwaniom demograficznym, aby osiągnąć cele kompasu.

11. Z zadowoleniem przyjmuje proponowane **narzędzie koordynacji konkurencyjności** mające na celu lepszą koordynację strategii politycznych na szczeblu unijnym i krajowym, lecz ubolewa, że w swym Kompasie konkurencyjności Komisja mówi niewiele o sposobie funkcjonowania tego narzędzia, a także całkowicie pomija mechanizm ponownego dostosowania polityki UE w razie, gdyby nie udało się za jej pomocą podnieść konkurencyjności unijnej. Dlatego też ponawia apel, by to narzędzie uwzględniało aspekty terytorialne i opierało się na zasadach określonych w niniejszej rezolucji.

12. Wyraża zaniepokojenie, że działania mające **finansować konkurencyjność** mogą być niewystarczające do uruchomienia 750–800 mld EUR rocznie na dodatkowe inwestycje, które są potrzebne według raportu Draghiego. Kwestią priorytetową musi być zapewnienie większej i bardziej strategicznej mobilizacji kapitału prywatnego. Emisja dalszego wspólnego długu w celu finansowania wspólnych projektów inwestycyjnych powinna być częścią szerszej dyskusji na temat finansowania długoterminowego budżetu UE po roku 2027.

13. Zauważa, że przedsiębiorstwa upatrują w dużym obciążeniu regulacyjnym w UE jednej z głównych przeszkód we wzroście i inwestycjach. Z zadowoleniem przyjmuje cel Komisji, jakim jest zmniejszenie kosztów wszystkich obciążeń administracyjnych o 25 % w przypadku wszystkich przedsiębiorstw i o 35 % w przypadku MŚP, i zgadza się z zawartym w kompasie stwierdzeniem, że przywrócenie konkurencyjności Europy wymaga o wiele większego niż wcześniej ograniczenia biurokracji. Podkreśla, że skuteczne działania na rzecz **uproszczenia i zmniejszenia obciążeń administracyjnych** są istotne do zwiększenia konkurencyjności UE przy jednoczesnym **zachowaniu jej standardów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, zapewnieniu stabilności regulacyjnej i poszanowaniu zasad lepszego stanowienia prawa**.

14. Ponawia zawarty w sprawozdaniu Maria Draghiego apel, aby – przed przyjęciem nowych przepisów – na początku każdej kadencji Komisja dokonywała systematycznej oceny wszystkich obowiązujących przepisów ustawowych i wykonawczych UE, jak również przeprowadzała testy warunków skrajnych. Następnie należałoby skodyfikować i skonsolidować unijne prawodawstwo w podziale na obszary polityki, w tym uprościć przepisy, wyeliminować ich nakładanie się i usunąć niespójności w całym łańcuchu legislacyjnym, z myślą o stworzeniu bardziej spójnych przepisów wspierających konkurencyjność.

Eliminowanie luki innowacyjnej

15. Zwraca uwagę, że **badania naukowe i innowacje** są podstawą konkurencyjnego wzrostu w Europie. W odniesieniu do art. 182 TFUE opowiada się za włączeniem także w przyszłości wszystkich środków w tej dziedzinie do odrębnego programu ramowego w celu odzwierciedlenia pełnego spektrum badań naukowych i innowacji – od badań podstawowych po końcowy produkt – co pozwoli zagwarantować przyszłą konkurencyjność Europy.

16. Podkreśla potrzebę wzmożenia wysiłków na rzecz rozwoju ekosystemów innowacji ukierunkowanych na konkretny obszar, aby w pełni wyeliminować dysproporcje w sferze innowacji i zlikwidować przepaść innowacyjną zarówno w Europie, jak i między UE a USA, a także w odniesieniu do Chin.

17. Podkreśla pilną potrzebę odwrócenia tendencji do przenoszenia z Europy coraz większej liczby innowacyjnych przedsiębiorstw typu start-up i scale-up. Zwraca się do Komisji o poczynienie postępów w zakresie dobrowolnego **28. systemu prawnego dla innowacyjnych przedsiębiorstw** i o przeanalizowanie jego potencjalnego oddziaływania terytorialnego. Zaznacza, że niezbędne jest inwestowanie długoterminowego budżetu UE w inteligentne programy transgraniczne, których celem jest wspieranie międzyregionalnych łańcuchów wartości przy jednoczesnym wzmacnianiu regionalnych ekosystemów innowacji.

18. Podkreśla, że dla zwiększenia konkurencyjności konieczne jest połączenie doskonałości w zakresie badań naukowych i innowacji oraz wiedzy i zdolności w zakresie produkcji: w celu wzmocnienia odporności należy wspierać i ułatwiać działania w zakresie zaawansowanych technologii na wszystkich poziomach gotowości technologicznej, od badań podstawowych po wprowadzenie na rynek i dalsze wdrażanie w przemyśle.

19. Popiera **uznanie doskonalenia umiejętności**, podnoszenia i zmiany kwalifikacji oraz uczenia się przez całe życie za filary konkurencyjności UE, gdyż przyszłość gospodarcza UE zależy od utrzymania wysoko wykwalifikowanej, zdolnej do dostosowania się oraz innowacyjnej siły roboczej. W tym kontekście podkreśla zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych w dostosowywaniu rozwoju umiejętności do potrzeb gospodarczych. Zwraca uwagę, że włączenie do rynku pracy wymaga również zmniejszenia barier strukturalnych, zwłaszcza dla kobiet, oraz zapewnienia sprawiedliwych warunków pracy zgodnie z Europejskim filarem praw socjalnych.

20. Ubolewa, że w komunikacie nie zawarto wyraźnego odniesienia do Europejskiego Zielonego Ładu, ponieważ zobowiązania podjęte w tych ramach mają zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności UE ze względu na to, że umożliwiają długoterminowe planowanie organom publicznym, przedsiębiorstwom prywatnym i obywatelom.

Wspólny plan działania na rzecz dekarbonizacji i konkurencyjności

21. Zgadza się, że przejście na gospodarkę zdekarbonizowaną powinno przyczynić się do konkurencyjności Europy, ale zaznacza, że potrzebne jest dodatkowe wsparcie, aby przeprowadzić sprawiedliwą, ekologiczną i cyfrową transformację jako istotną część zreformowanej polityki spójności.

22. Ostrzega, że **nasilające się skutki zmiany klimatu** stanowią poważne zagrożenie dla zabezpieczenia społecznego i konkurencyjności UE. Podkreśla, że wzrost gospodarczy i redukcja emisji gazów cieplarnianych muszą iść ze sobą w parze, oraz zwraca uwagę, że **misja na rzecz neutralności klimatycznej i modelu inteligentnych miast może stać się kamieniem węgielnym polityki konkurencyjności UE** (zważywszy, że inwestycje szacowane na 650 mld EUR skrywają duży potencjał innowacji oraz oferują możliwości rynkowe w kluczowych sektorach).

23. Podkreśla, że równie istotnym wymiarem strategii UE na rzecz konkurencyjności jest przystosowanie się do zmiany klimatu. Wzywa do zwiększenia wsparcia dla władz lokalnych i regionalnych oraz przemysłu w celu opracowania strategii odporności na zmianę klimatu, w tym poprawy infrastruktury. Zwraca uwagę na znaczenie włączenia środków dostosowawczych do polityki gospodarczej i przemysłowej w celu zapewnienia długoterminowej konkurencyjności i stabilności społecznej.

24. Z aprobatą przyjmuje publikację **Paktu dla czystego przemysłu** w celu rozwiązania utrzymujących się problemów gałęzi przemysłu, które dążą do dekarbonizacji. Podkreśla jednak potrzebę nadania polityce przemysłowej wyraźnego wymiaru terytorialnego, by zapewnić skuteczne wdrażanie, a także potrzebę dalszego wsparcia dla regionów, w których występują sektory energochłonne.

25. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar KE dotyczący przedstawienia w 2025 r. Planu inwestycyjnego na rzecz zrównoważonego transportu, a także innych powiązanych inicjatyw, w szczególności planu ambitnej europejskiej sieci kolei dużych prędkości. Podziela cel KE, jakim jest przyspieszenie dekarbonizacji całego sektora transportu w sposób najbardziej efektywny ekonomicznie, i podkreśla potrzebę podejścia uwzględniającego aspekt terytorialny w celu wspierania maksymalnego skomunikowania i dostępu.

26. Pochwala **Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii**, w którym przewidziano przyszłe inicjatywy na rzecz obniżenia kosztów energii dla obywateli, przedsiębiorstw i przemysłu, oraz wzywa do stworzenia prawdziwej europejskiej unii energetycznej, której centralnym elementem będzie sprawnie funkcjonujący system zarządzania i który obejmować będzie w pełni zintegrowany i dobrze połączony rynek w całej UE. Zwraca uwagę na potrzebę ożywienia lokalnej produkcji energii oraz dalszego włączenia sektora prywatnego w transformację energetyczną.

27. Podkreśla wagę zapewnienia odporności jednolitego rynku, ponieważ pozostaje on pod presją zarówno z zewnątrz, jak i z wewnątrz UE. Państwa członkowskie realizują bowiem krótkoterminowe i partykularne interesy poprzez jednostronne środki, takie jak nieuzasadnione transgraniczne bariery handlowe i dotacje państwowe dla sektorów krajowych. Ponadto MŚP stoją w obliczu wyzwań związanych z poruszaniem się wśród przepisów różniących się między państwami członkowskimi, w szczególności w zakresie norm zrównoważonego rozwoju. Ten brak harmonizacji zwiększa koszty przestrzegania przepisów i komplikuje operacje transgraniczne, a zatem stanowi barierę, którą należy wyeliminować.

28. Podkreśla, że konkurencyjność i wzrost gospodarczy Europy opierają się na otwartej gospodarce zintegrowanej z globalnymi łańcuchami wartości. Europa powinna stać na straży wartości związanych z wolnym handlem i multilateralizmem. W związku z tym jest istotne, aby zdywersyfikowała swój eksport poza USA i Chiny oraz wzmocniła umowy o wolnym handlu.

29. Podobnie jest niezwykle ważne, aby w Kompasie konkurencyjności uwzględnić mechanizmy wsparcia praktycznego i finansowego dla małych przedsiębiorstw w sektorach tradycyjnych, takich jak turystyka lub rolnictwo, tak aby transformacji ekologicznej i cyfrowej nie postrzegano jako dodatkowego obciążenia, lecz jako dostępną szansę. Szkolenie lokalne, propagowanie współpracy przedsiębiorstw i wspólna cyfryzacja powinny stanowić element regulacji.

30. Podkreśla, że **przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym** powinno być strategicznym wymogiem z punktu widzenia konkurencyjności UE, przy czym należy jednocześnie zwiększać jej autonomię i odporność. Wzywa do znacznego zwiększenia wsparcia UE dla miast i regionów, by mogły opracowywać i wcielać w życie systemowe rozwiązania oparte na obiegu zamkniętym, zwłaszcza za pomocą zamówień publicznych.

Zmniejszenie zależności i zwiększenie bezpieczeństwa

31. Zaznacza, że UE musi bez wahania stosować instrumenty ochronne takie jak **instrumenty ochrony handlu** oraz **rozporządzenie w sprawie subsydiów zagranicznych**, by nieuczciwa konkurencja ze strony przedsiębiorstw zagranicznych nie szkodziła przedsiębiorstwom unijnym. W tym kontekście należy również podkreślić pilną potrzebę przyjęcia **pakietu reform celnych**.

32. Zaznacza, że dla konkurencyjności UE istotne jest zapewnienie **niezawodnych i zdywersyfikowanych dostaw surowców**, zwłaszcza tych uznawanych za krytyczne i strategiczne, ponieważ są one kluczowym czynnikiem produkcji dla sektorów energetycznego, spożywczego, budowlanego i przemysłowego. Podkreśla wagę europejskiego sojuszu na rzecz surowców i ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje możliwość przystąpienia do niego również regionów.

33. Uważa wzmocnienie europejskiego bezpieczeństwa i odporności za priorytet i podkreśla, że inwestycje w obronność i technologie podwójnego zastosowania powinny również przyczyniać się do konkurencyjności i rozwoju regionalnego.

34. Nalega, aby Komisja (również z uwagi na większą potrzebę **inwestycji** w bezpieczeństwo i **obronę**) rozwinęła **politykę kosmiczną** i znacznie zwiększyła inwestycje w system nawigacji satelitarnej Galileo, umożliwiając również jego wykorzystanie do celów wojskowych. Zaleca, aby dane satelitarne służyły również do monitorowania zagrożeń dla środowiska i zapobiegania katastrofom klimatycznym.

35. Podkreśla, że takie **zaawansowane technologie jak półprzewodniki dla kluczowych sektorów, biotechnologia i sztuczna inteligencja (AI)** są bardzo istotne dla zapewnienia konkurencyjności i suwerenności technologicznej UE. Zaznacza, że władze lokalne i regionalne odgrywają pierwszoplanową rolę w rozpowszechnieniu AI zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym, a także mają wszelkie dane po temu, by pozyskać zaufanie obywateli do rozwiązań AI za pośrednictwem bezpośredniego zaangażowania społeczeństwa oraz większej przejrzystości.

Bruksela, dnia 3 kwietnia 2025 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Regionów
Kata TÜTTŐ